No. 2060 Zaterdag 30 Juni 1923. 40ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

De Intreerede van Prof. Welschen.

II.

(Slot.

In het Thomisme lijkt mij het trouwst de zoo noodzakelijke en vruchtbare samenwerking bewaard met de groote denkers der voorgeslachten. Tevens houdt het voeling met de denkbeelden van de wijsgeeren der nieuwere tijden, zooals blijkt uit de hedendaagsche Thomistische studiën. De wetenschappelijke arbeid van mijn eminenten voorganger prof. dr. Mag. De Groot is hiervan wel een volstrekt doorslaand bewijs. Daarom verdient, mijns inziens, het hedendaagsch Thomisme de ernstige wetenschappelijke belangstelling van allen, wie de normale, gezonde vooruitgang der filosofie ter harte gaat.

Men zou zich volgens August Messer wel deerlijk vergissen, door de thomistische wijsbegeerte op te vatten als „een gegalvaniseerd lijk". Zij is integendeel nog vol krachtig leven en zal dit ook in de toekomst door daden bewijzen. Evenwel lijkt hem de nauwe band der thomistische filosofie met de Katholieke Kerk niet geëigend, om aan menschen met sterken vrijheids- en waarheidsdrang, vertrouwen in te boezemen.

Naar het gevoelen van een onzer Nederlandsche wijsgeeren, heeft de houding van den thomist in verband met het dogma wel recht op volstrekte eerbiediging, doch hij meent om genoemde reden de scholastieke filosofie eenigermate als vreemd gebied te moeten beschouwen.

Daar nu deze meening het gevoelen weergeeft van vele moderne denkers, lijkt het mij niet overbodig, de betrekking der thomistische filosofie tot het dogma en haar waren aard als wijsgeerige wetenschap wat nader te belichten.

Onredelijk, lichtvaardig gelooven is, volgens de Katholieke geloofsleer zelf, den mensch onwaardig en verwerpelijk.

Gelooven is dan ook voor den Thomist een alleszins redelijke daad, omdat hij op hechte wijsgeerige gronden, die elken voorzichtigen twijfel uitsluiten, vermag te bewijzen, dat God, Die de Waarheid zelf is, tot de wereld gesproken heeft.

Dientengevolge verwerpt de Thomist een mogelijke antinomie tusschen geloof en rede.

De beginselen immers, die de rede, als van nature, bezit zijn volstrekt waar en wel dermate, dat het onmogelijk is hen voor valsch te houden. Tevens staat het op redelijke gronden vast, dat de geloofswaarheden van Godswege klaarblijkelijk zijn bevestigd. Wijl nu enkel het valsche tegengesteld is aan het ware, zooals blijkt uit het inzicht in hun definitie's, is het onmogelijk, dat de geloofswaarheden zouden strijden met die beginselen welke het verstand als van nature kent.

Achteraf wordt de innerlijke onmogelijkheid eener tegenspraak tusschen geloof en rede bevestigd door een inductie van meer dan negentien eeuwen, welke geen enkel geval van klaarblijkelijke strijdigheid opleverde.

Over den aard der wijsbegeerte leert de Aquiner, dat zij én in haar grondslagen én in haar opbouw een volstrekt natuurlijke wetenschap is. Vandaar dat hij in zijn werken bij herhaling het wezenlijke verschil onderstreept tusschen wijsbegeerte en eigenlijke theologie.

De eigenlijke godgeleerdheid — theologia divina — gaat in haar bewijzen uit van geopenbaarde waarheden, aanvaard op goddelijk gezag; de wijsbegeerte steunt in haar betoogen enkel en alleen op gegevens, verkregen door de natuurlijke kracht onzer kenvermogens en mag zelfs niet steunen op, wat aan menschelijke of Goddelijke autoriteit ontleend zou zijn.

Het tegendeel is voor den thomistischen wijsgeer intrinsiek onmogelijk, daar hij metterdaad zijn aard als filosoof zou verloochenen, zoodra hij in zijn betoog een op gezag aanvaarde stelling zou inschakelen. In dat geval zou hij ophouden wijsgeerig te denken.

Het gaat in de filosofie uitsluitend om verstandelijk inzicht, los van alle menschelijke of goddelijke gezagsargumenten. Daarom ook kan de thomistische wijsbegeerte in haar innerlijk wezen niet bovennatuurlijk of Katholiek zijn en staat zij in dezen met wiskunde, physica, en elke andere natuurlijke wetenschap, op één lijn. Het is wel teekenend, dat de Aquiner, toen hij de voornaamste fundamenten legde van zijn wijsgeerigen bouw, die niet vond bij een geloovig Katholiek denker als een Augustinus, doch bij den heiden Aristoteles.

De Thomist staat, als wijsgeer tegenover welken denker dan ook, op volstrek gelijken grondslag: in zijn denken benut hij tot vorming van begrippen hetzelfde ervaringsmateriaal, dat zijn tegenstander dient en beiderzijds mag slecht gelden, wat op redelijke gronden kan worden ingezien.

Men behoort, volgens den Aquiner, als wijsgeer tot den wortel der waarheid door te dringen, om te doen inzien, hoe het beweerde waar is. Indien een leeraar enkel met getuigenissen een vraagstuk uitmaakt, zal de leerling wel zeker kunnen zijn, dat het zoo is, maar hij zal volstrekt geen wetenschap of begrip verkrijgen en als een leeghoofd heengaan.

Zooals uit deze korte uiteenzetting blijkt, is het dogma voor den Thomist geen constitutief element van zijn wijsbegeerte. Geloof noch ongeloof constitueeren als zoodanig wetenschappelijk inzicht. Zelfs indien wij tot een gevolgtrekking geraken, waarvan de inhoud overeenstemt met een geopenbaarde waarheid, gelijk b.v. de onsterfelijkheid der redelijke ziel, dan nog is die overeenstemming, als zoodanig, geen waarmerk van het wetenschappelijk gehalte van ons wijsgeerig betoog, geen waarborg noch voor de waarheid der praemissen noch voor de logische deugdelijkheid der redeneering. Dwalen is immers menschelijk en het is zeer wel mogelijk, dat wij een formeel onwettige gevolgtrekking maken. Uit de logica weten wij insgelijks, dat ook uit valsche stellingen, wel niet uiteraard, maar toch toevalligerwijs een waar besluit kan volgen. Indien wij, om maar iets te noemen, zouden aantoonen, dat de redelijke ziel onsterfelijk is, op grond van het onsterfelijk zijn van elk levensbeginsel, dan ware de conclusie op zich genomen in harmonie met de geloofsleer, zonder echter een wetenschappelijk besluit te zijn, daar het valsch is, dat aan elk levensbeginsel onsterfelijkheid toekomt.

De bron der wetenschappelijkheid, van het wijsgeering gehalte eener argumentatie — ik bedoel de bron van het inzicht in de eigenlijke oorzaak van 'n verschijnsel — is en blijft voor den thomist het verstand. Dit moge blijken uit enkele voorbeelden.

Wij ontkennen met den Aquiner en Kant op zuiver wijsgeerige gronden, dat Gods bestaan voor ons in zichzelf klaarblijkelijk zou zijn uit de loutere inzage der difinitie van een Eerste Oorzaak, ofschoon de z.g. gevolgtrekking van het schijnbare bewijs van Anselmus, op zich genomen, overeenstemt met de geloofsleer.

Zelfs houden wij uitdrukkelijk staande, dat het intrinsiek onmogelijk is aangaande de wereld, het ontstaan in den tijd te demonstreeren, wijl de difinitie der dingen elke tijdbepaling uitsluit, ofschoon volgens het geloof de wereld niet van eeuwigheid is. Wel kunnen wij aantoonen, dat het heelal moet veroorzaakt zijn door een Eerste Oorzaak, doch daar die scheppingsdaad elke succesieve verandering uitsluit, lijkt het niet noodzakelijk dat de Eerste Oorzaak tijdelijk voorafgaat aan haar effect.

Mij dunkt, dat een dergelijk feit wel sterk pleit voor de innerlijke autonomie der thomistisch wijsgeerige wetenschap en wij denken weer aan het woord van Etienne Gilson: „het diepste en oorspronkelijkste in het Thomisme is juist dat krachtdadig streven naar wijsgeerige eerlijkheid, die volstrekte overgave aan de eischen der rede en der realiteit."

Het is dan ook volkomen waar, wat dezelfde geleerde getuigt over St. Thomas: „Au lieu de céder systematiquement aux sollicitations de la foi, tout son effort consiste d'abord à installer la philosophie chez elle."

De Aquiner heeft de wijsbegeerte in den vollen zin van het woord een eigen huis gebouwd.

Ofschoon nu het dogma geen constitutief element is in de Thomistische filosofie, blijkt het toch een regulatieve factor. Wanneer wij tot een gevolgtrekking geraken, die duidelijk strijdt met een geloofswaarheid dan staat voor ons onwrikbaar vast, dat òfwel aan de argumentatie als zoodanig òfwel aan de waarheid der praemissen iets ontbreekt.

Door echter op goddelijk gezag te weten, dat een stelling waar is, bezitten wij nog in geenen deele eigenlijke wetenschap of oorzakelijke kennis: het geloof biedt als zoodanig geen inzicht. „Wat wij begrijpen zijn wij verschuldigd aan de rede, wat wij gelooven aan het gezag."

Evenwel strijdt het aannemen van een negatieve geloofsnorm volstrekt niet met de innerlijke zelfstandigheid der wijsbegeerte, de rechtmatige vrijheid der wetenschap wordt er onder geen enkel opzicht door verkort. De wetenschap is vrij, niet in zoover zij aan geen wetten zou gebonden zijn, doch alleen in zoover zij niet verhinderd wordt het doel te bereiken waartoe zij krachtens haar wezen geordend is n.l. de door bewijs verkregen waarheid. Vandaar dat er voor ons als wijsgeeren, slechts dàn sprake kan zijn van gemis aan vrijheid wanneer wij uit hoofde van het geloof zelf, ooit zouden kunnen verplicht worden tot het verwerpen van een volstrekt evident bewezen, echt wetenschappelijke instelling. Dit nu is eenvoudig uitgesloten. Tegenspraak immers tusschen geloof en rede is, gelijk wij reeds aangaven, een innerlijke onmogelijkheid.

Uit den aard van ons geloof volgt met dwingende noodzakelijkheid, dat het nooit of nimmer de rechten der ware wijsbegeerte kan verkorten: nooit of nimmer mag noch kan een katholiek filosoof krachtens zijn geloof een klaarblijkelijk bewezen wetenschappelijke stelling verwerpen.

Vandaar dan ook, dat wij, als Katholieken, elk wijsgeerig vraagstuk met zijn voor en tegen, alzijdig en in volkomen gemoedsrust kunnen onderzoeken zonder de geringste vreeze, dat wij ooit, ter oorzake van ons geloof, een naar vorm en inhoud deugdelijk besluit zouden hebben af te wijzen. Wij vreezen geen enkele waarheid, doch beminnen en aanvaarden alle ware vondsten van het menschelijk nadenken uit liefde tot Hem, Die de Waarheid zelve.

Wij zeiden reeds dat geloof noch ongeloof wetenschappelijk inzicht schenken, wel echter is het geloof in den loop der eeuwen een zeer scherpen prikkel geweest tot alzijdig wijsgeerig onderzoek, omdat het den mensch stelt voor uitspraken, die den geest dwingen tot ingespannen nadenken.

Dáár schuilt dan ook, ten deele althans, de reden, waarom o.a. de z.g. theologische Summa van den Aquiner, volgens het eenparig oordeel van allen, die van dat meesterwerk een levensstudie maakten, een wereld bevat van rijke inzichten op elk gebed der filosofie. De openbaring is en blijft een geweldige stuwkracht tot uitbreiding en verdieping der wijsgeerige gedachte.

Is dan de reëele twijfel, die bij definitie onvereenigbaar blijkt met een onwrikbaar geloof in de Openbaring, niet het eenige beginsel van wijsgeerig onderzoek? Velen meenen dit.

Daarentegen is het, mijns inziens, volstrekt zeker, dat reëele twijfel als zoodanig geen princiep, geen stuwkracht voor wetenschappelijk onderzoek kan zijn. Wat de twijfelaar dwingt tot onderzoek is niet reëele onzekerheid als zoodanig, maar zielsverlangen naar geestelijk licht, naar ontbrekend inzicht. Wij trachten van nature de ketenen van den twijfel te verbreken enkel en alleen omdat ons verstand uiteraard hongert naar begrip en, problemen prikkelen tot inspannende studie, juist voor zoover van een verschijnsel ons de oorzaak ontgaat. Het is niet de twijfel maar het verlangen naar begrijpen, dat ons voortdrijft en onzen geest spant tot bezonnen nadenken.

Nu gaat de twijfel wel steeds samen met gemis aan inzicht, maar niet elk derven van begrip is noodzakelijk verbonden met den toestand van onzekerheid.

Het geloof schenkt wel zekerheid en het bovennatuurlijk geloof zelfs de hoogst denkbare, omdat het ons verstand uit hoofde van zijn eigenlijke beweegreden opheft op het peil der onbeperkte gewisheid van Hem, Die de Waarheid zelve is; maar toch ontbreekt in het geloof het inzien, het begrijpen van het eigenlijk geloofsvoorwerp.

Datgene immers wat wij aannemen, op getuigenis van een ander blijft, in zoover wij gelooven, een voor ons ongezien object, omdat hier niet, zooals bij wetenschap, de oorzakelijke blijkbaarheid van het voorwerp zelf, doch de wilsinvloed het verstand dwingt tot instemming. Wel kunnen wij op uiterlijke gronden de evidentie der geloofwaardigheid aantoonen van de openbaring en zoodoende ons Credo voor de rede rechtvaardigen; in de geloofsdaad zelve is uiteraard de evidentie afwezig van hetgeen wij op gezag aanvaarden. Ook bij het geloof blijft het natuurlijk verlangen naar begrijpen, ook voor den geloovige ligt zelfs met betrekking tot hetgeen geopenbaard is, de weg open naar echt wijsgeerig onderzoek.

In verband met het gezegde blijkt dit voldoende voor die geopenbaarde waarheden, welke volstrekt genomen onder de macht van ons verstand vallend, geen eigenlijke geheimen zijn en voldingend bewezen kunnen worden. Dergelijke waarheden kunnen volgens den Aquiner voor den één voorwerp zijn van inzicht, voor den ander voorwerp van geloof, naar gelang van het al of niet begrepen zijn der bewijzen.

Ten aanzien echter der eigenlijke geloofsgeheimen, waarbij het begrijpen van het verband zelf der begripsinhouden ons eindig verstand geheel te boven gaat, daar ook ligt een onmetelijk arbeidsveld open voor den geloovigen wijsgeer, om door natuurlijk nadenken eerst en vooral de enkele begripsinhouden steeds scherper te bepalen, waarmee de ware filosofie in niets geschaad doch ten zeerste gebaat is. Daaraan dankt het Thomisme zoovele diep doordachte, met gewetensvolle zelfkritiek bewerkte verhandelingen, zooals die over persoon en natuur, verhouding en tegenstelling, kennen en streven, individuatie en kwantiteit, verandering, omzetting, plaats en tijd, kortom over talrijke allergewichtigste vraagstukken, waardoor ook de theologische werken van den Aquiner ware schatkamers zijn, die een rijken overvloed bergen van zuiver wijsgeerige wetenschap.

De enkele gedachten, die ik aan u voorstelde, eischen voorzeker naar vele zijden nadere belichting. Toch vermeen ik te hebben getoond, dat de Thomistische filosofie een autonome wetenschap is, welke door haar redelijk vasthouden aan den omvangrijken geestesarbeid der vroegere en vroegste tijden op uitstekende wijze een der noodzakelijkste voorwaarden ter geleidelijke, gezonde ontwikkeling der wijsbegeerte heeft vervuld en daarom niet het minst, in onze dagen nog geroepen is tot een zegenrijke taak in den dienst der waarheid, die volgens den Aquiner het laatste doel moet zijn der geheele wereld.

Aan Zijn Doorluchtige Hoogwaardigheid den Aartsbisschop van Utrecht en aan Hunne Doorluchtige Hoogwaardigheden, de Roomsch Katholieke Bisschoppen van Nederland betuig ik met verschuldigde gevoelens van diepen eerbied mijn levendige erkentelijkheid voor het groot vertrouwen mij geschonken, door mij te roepen tot het ambt, dat meer dan een kwart eeuw op zulk een onvergelijkelijk uitmuntende en zegenrijke wijze door professor De Groot is bekleed. Met God's bijstand, wil ik al mijn krachten

verpanden aan de mij opgelegde taak, om althans van verre het lichtend voorbeeld van dien grooten, edelen leeraar en minnaar der Waarheid na te volgen.

Edelachtbare Heeren, Burgemeester en Wethouders breng ik mijn oprechten dank voor de welwillendheid waarmee zij aan de benoeming van het Doorluchtig Episcopaat de goedkeuring hebben willen hechten. Gaarne blijf ik mij in uw voortdurende belangstelling aanbevelen.

Mijn hartgrondigen dank vervolgens aan U, edelgrootachtbare heeren curatoren voor het gunstig advies, dat U nopens mijn benoeming aan Burgemeester en Wethouders hebt willen uitbrengen. De hartelijkheid waarmee U mij op den drempel dezer Universiteit zijt tegemoet getreden, geeft mij het vaste vertrouwen, dat ik bij U steeds den steun en sympathie zal kunnen vinden, die gij mijn eminenten voorganger zoo ruimschoots geschonken hebt.

Hooggeleerde Heeren, Rector Magnificus en professoren. Gaarne gebruik ik de gelegenheid om mij aan te bevelen in uw welwillendheid. Ik zal mij werkelijk gelukkig achten, indien mij uwerzijds dezelfde vriendschappelijke bejegening ten deel mag vallen, als gij in zoo groote mate geschonken hebt aan Professor De Groot.

Mijnerzijds zal ik niets nalaten, om mij deze bejegening waardig te maken. Uw gerijpte ervaring, uw gedegen wetenschap, welke voor de studie der wijsbegeerte van zoo'n onschatbaar nut kunnen zijn, mogen mij verder voorlichten bij de uitoefening van mijn ambt.

Hooggeachte vriend en oud-studiemakker van Rolduc, professor Van Rooy. Ondanks uw drukke ambtsbezigheden, was U gedurende de laatste weken niets te veel, om mij, in de mij grootendeels nieuwe sfeer steeds met raad en daad terzijde te staan.

Daarom acht ik mij gedrongen tot U in het bijzonder een hartelijk woord te richten van diepgevoelde erkentelijkheid. Wees hartelijkst gedankt voor uw echt collegiale hulp.

Dames en Heeren Studenten. Met blijdschap wil ik aan uw wetenschappelijke ontwikkeling mijn beste krachten gaan wijden volgens het beproefde devies: vetera novis augere et perficere. Wij wenschen de leer van den Doctor Angelicus, waaraan de eeuwen hebben gearbeid, te behouden, doch tevens met vreugdevolle dankbaarheid alle ware uitkomsten der hedaagsche wijsgeerige en bijzondere wetenschappen, vooral op natuurkundig, biologisch en psychisch terrein te benutten ter voltooiing, verdieping, en waar noodig, ter zuivering van het Thomisme. Moge uw dorst naar wetenschappelijk inzicht mij een prikkel zijn, om naar de mate mijner gaven den heilrijken arbeid van professor De Groot onder U voort te zetten. Ik ben voor U allen een homo novus. Wilt mij uw vertrouwen schenken, om wille der hooge vereering en hartelijke toegenegenheid, welke gij mijn beminnelijken Ordebroeder hebt toegedragen. Gij kunt mijnerzijds verzekerd zijn van mijn oprechte, hulpvaardige vriendschap. In het besef, dat alle goede gave en alle volmaakte gift van boven is, neerdalende van den Vader der lichten, bid ik den Geest van Wijsheid, van Verstand en Wetenschap mijn arbeid aan deze roemrijke Hoogeschool te willen zegenen.

Duitschland's toekomst.

Men heeft te Berlijn onlangs het optreden bijgewoond van een hoogst wetenschappelijk man, van een bioloog van naam, Pater Friedrich Muckermann S. J. in de groote aula, het *„auditorium maximum"* der Berlijnsche Universiteit.

De indruk was overweldigend.

Men moet zich dat even indenken: Midden in Berlijn, waar een Bismarck den kultuurkamp heeft gedirigeerd en het katholicisme slechts geduld is als juffrouw Asschepoester, treedt een Jesuiet op met 'n betoog; de toekomst van Duitschland slechts te redden is door den godsdienst der roomsch-katholieke Kerk.

De toekomst van Duitschland, — daar houdt tegenwoordig iedere ernstige Duitscher zich mee bezig.

Wat moet er worden van het volk, dat niet enkel arm is en in den druk leeft, maar bovendien overgeleverd aan een moreele inzinking, welke het ergste vreezen doet.

„Wel, sprak pater Muckermann, als gij de Duitsche beschaving redden wilt, dan moet gij daaraan een kultureelen grondslag geven. En niet maar een vagen grondslag of eene van woorden, maar een godsdienst, scherpomschreven en belijnd, welke richting geeft aan het leven der individuen en stuur aan de volken.

Een godsdienst van 'n groote spankracht, in welke allerlei elementen heil kunnen vinden, een godsdienst voor kracht en teederheid, voor de werkers dezer aarde en de mystieke, van de wereld afgekeerde naturen, voor kunstenaars en krijgslieden.

Dat is de R. K. Godsdienst."

Hij sprak verder over de neiging van den Duitscher tot individualisme en van het gevaar der sterkste individuen om de eenheid des volks te breken ter wille van eigen inzichten.

„Het is onmogelijk, zoo vervolgde hij dan, de Duitsche eenheid te handhaven op den grondslag eener levensbeschouwing, welke de kiem van tweedracht in zich draagt.

Het cement voor deze eenheid kan slechts worden geleverd door een godsdienst, welke zelf één is en die aan het wezen van het Duitsche volk het meest tegemoet komt. Er is een historische genegenheid tusschen Katholiek en Duitsch, welke hoop geeft op de stoutste verwachtingen voor dezen tijd. In de moeilijkste perioden zijner geschiedenis heeft het Duitsche volk het verlangen naar den ouden roomschen godsdienst hervoeld en het zou geen breuk zijn in onze ontwikkeling, maar een terugkeer tot de bron van oude energie, indien het Duitsche volk naar de oude Moederkerk terugkwam.

Het Duitsche volk wil vrede en eendracht in Europa.

Maar het zal deze nooit doorgevoerd krijgen uit kracht eener nationale Kerk, ook van de vroomste en beste niet, want zelfs de oude Romeinen verzamelden de goden der onderworpen landen op het kapitool. Slechts door een godsdienst, welke in alle volken dezelfde begrippen van rechtvaardigheid en liefde schept, zal het mogelijk zijn de ijzeren ketenen van het onderworpen geweld om te smelten in de gouden ketenen van onderling overleg. De beste denkers richten dan ook hun oogen op Rome, als zij denken aan den Volkenbond en aan een Vereeniging van volken, welke in vrede en broederschap met elkander zullen leven."

Op deze grondgedachte steunde het betoog van pater Muckermann.

De vraag was echter of er veel menschen zouden komen.

Wellswaar hadden er op de reklamazuilen van Berlijn vlammende plakkaten gestaan met den naam des sprekers erop en het onderwerp: *„Rome en Duitschland's toekomst."* maar zulke aankondigingen kunnen in den stroom eener wereldstad best verloren gaan. Wie kijkt ernaar? Wie denkt erover na? Wie voelt zich opgewekt tot luisteren? De tingeltangels zitten elken avond vol en de bioskopen en de danshuizen en de theaters, — wat zou men naar een rede gaan luisteren over Rome en dat wel een rede van 'n Jesuiet?

Maar toen ik door de druk bevolkte gangen der Universiteit liep, wist ik, dat de avond slagen zou. Wat 'n menschen! In den stroom liep ik mee naar de kleine gehoorzaal; doch vóór wij er waren hadden wij 't al gehoord: de lezing zou niet in de kleine gehoorzaal worden gehouden, wijl de zaal te klein was, maar in het *Auditorium Maximum* in de groote aula der Universiteit.

Ik voelde een schok in me. Het auditorium maximum, dat is het heiligste der heilige der Duitsche wetenschap. En daar zou de Jesuit spreken!

De menschen stroomden toe: katholieken, die elkander groetten met spanning in de oogen, onverschilligen, die geïnteresseerd deden, fanatieken, die aanstapten in vollen Teutonentrots. De zaal loopt vol, men stroomt naar de balkons. Stoelen worden aangedragen, banken verzet, op het laatst vindt men geen zitplaatsen meer en groept men bijeen in de gangen en paden.

Ach, wat beroert het vraagstuk van den godsdienst de menschen toch veel meer dan wij denken. Hoe oppervlakkig is ons oordeel, als wij meenen, dat de grootestadsmenschen, d gelijks door zooveel andere dingen in beslag genomen, meegesleept van het een naar het ander, van het werk naar de verstrooiing, hoe vergissen wij ons, als wij denken, dat zij voor den godsdienst geen belangstelling meer koesteren. Ziet deze duizenden, mannen uit de beste kringen, intellektueelen voor het overgroote deel, die hier komen luisteren naar een man, wiens naam zij waarschijnlijk nu voor het eerst gehoord hebben.

Maar hij pakt zijn gehoor dadelijk, deze pientere Jezuiet, die voor deze duizenden van het Berlijnsche intellekt zoo rustig staat als stond hij voor zijn dagelijksche klas. Hij gaat onmiddelijk tot Christus terug en trekt zijn gehoor met enkele grepen door de eeuwen, die tusschen Christus en onzen tijd liggen.

„Wat gaan ons, menschen van dezen tijd, de dwalingen aan, zegt hij, welke in den loop der eeuwen zijn verschenen? Wat hebben wij ermee te maken? Als wij vrede met elkaar willen sluiten, wat gaan ons dan de paperassen van het afgeloopen proces nog aan?

Het is een storm op zee, de wind buldert om ons heen, het water bruist op als trok er een hoos over de watermassa, de sterren zinken weg in het zwart der wolken en allen op het krakende schip dringen naar de plaats, welke zich het langst boven water houden zal. Die plaats, is de Kerk van Rome.

Met 'n vaart rennen wij naar de katastrophe. Vele tronen zijn op den grond geworpen: aan de Tiara heeft niemand geraakt. Vele Staten zijn uit elkaar gerukt, de Roomsche Kerk bleef. Rustig als in onberoerde tijden besturen de Bisschoppen hun Bisdommen en zijn allen vereenigd onder één hoofd, den Paus. Vele idealen stortten in elkander, de geloovigen der Roomsche Kerk omringen dezelfde altaren van vroeger en vereenigen zich in alle landen om hetzelfde offer, dat sinds den dood van Christus door alle eeuwen heen is opgedragen. Zoo oud is deze Kerk en zoo jong. Als symbolen van gerijpte wijsheid schouwen hare torens over het land. Zij hebben al veel gezien in den loop der geschiedenis. Wisselende tafereelen trokken langs hare voeten, overwinning en nederlaag, parade, maskarade en revolutie. Zij echter heffen vol vertrouwen het kruis in de lucht, wetend, dat boven het tijdelijke het eeuwige gaat. Welke de hartstocht er ook joeg door de geschiedenis als voortgezweept door eenen duivel, — deze Kerk bleef rustig haren gang gaan door het leven, zoo rustig als de sterren en zij verjongde zich regelmatig als de eeuwige natuur. Haar ontwikkelingsgang wordt immers niet door de gril van den dag, maar door den Wil van den Oneindige geregeld.

Heeft zij ooit gebrek gehad aan mannen, welke zich vrijwillig wijdden aan den dienst der altaren? Ooit aan geloofsgetuigen, die in de oorden der verschikkingen gingen? Ooit aan barmhartige zusters, die jeugd en kracht verspilden in den dienst der liefde van God? En, om nog een ding te noemen, heeft zij in dien tijd, dat alle ontbindende faktoren zich hebben geworpen op het gezin en heele steden schreeuwende neerhurken voor de deerne, heeft zij niet het ideaal van de Maagd-Moeder op het schild geheven, het aanbiddelijke ideaal, waarvoor alles knielt, dat knielen kan voor het heilige?

Waarin ligt toch het groote geheim van deze Kerk? In haar organisatie? Neen, de organisatie kan zich niet verheffen boven den geest, die erin woont. In hare aardsche machtsmiddelen? Ach, er zijn Rijken vernietigd, die gegrond schenen voor de eeuwigheid. In hare wetenschap en kunst? Neen, want dat bestaat ook buiten hare muren. Haar geloof aan Jezus Christus, haar onvoorwaardelijk, geheel aan Hem overgegeven geloof, dat is haar geheim.

Zij heeft het klaargespeeld, door de eeuwen van ongeloof en twijfelzucht nog millioenen te voeren, die de knie buigen voor het goddelijk mysterie. Jesus Christus is nu eenmaal de hoeksteen van alle beschaving. In Hem is de menschelijke natuur verbonden met de Godheid, uit welke de Kerk is voortgekomen. Door Hem heen gaat de groote stroomkracht van het heelal, uit Hem stralen de ideëen, die de chaos van het menschelijk denken ordenen, uit Hem spruiten de krachten voort, welke ons voortbewegen naar het ideaal. Het is *Zijne* Kerk, en daarom rusten Zijne handen zegenend op haar. In deze Kerk den mystieken Christus herkennen, beteekent haar wezen zien. En al moge het waar zijn, dat in een of andere menschelijke groep *iets* van den levenden Christus te vinden is, wilt gij den *ganschen* Christus, wilt gij de *Ziel* der menschelijke beschaving, dan moet gij naderen tot de poorten van *deze Kerk*....."

Het publiek bracht den schitterenden redenaar een geweldige ovatie.

INGEZONDEN.

Aruba, 18 Juni 1923.

Een stapel van dwangschriften, ter inning der achterstallige betaling van voorschotten in het belang der Aloëcultuur van dit eiland, is in de laatste dagen op Aruba rondgedeeld. Het Bestuur der Kolonie heeft daarmede de grondeigenaren en de Aloëplanters den strop om den hals gehangen, wat begrijpelijkerwijze veel opschudding en consternatie verwekt heeft.

In verband met den ongunstig economischen toestand van ons eiland is deze uitdrukking geenszins overdreven.

Bovendien hadden wij een dergelijken maatregel van ons Bestuur evenmin verwacht, als men zich herinnert wat de Administrateur van Financiën als Voorzitter van de Curaçaosche Bank in Januari van dit jaar gesproken heeft en wat ook de Gouverneur in zijn openingsrede van den Kol. Raad over den toestand van ons eiland gezegd heeft.

Al deze consideraties werden dus opeens op zijde geschoven en ons deze dwangmaatregelen thuis gestuurd op den meest ongunstigen tijd, waardoor dus onze economische achteruitgang nog meer verhaast wordt.

Er zijn geen termen aanwezig om ons als moedwillige wanbetalers te behandelen, zoodat deze invordering op zoo 'n ongelegen tijd verontwaardiging moet wekken en verbeuring van het vertrouwen in het Bestuur na zich sleept.

Het geldt hier niet een paar sporadische gevallen van wanbetaling en opzettelijk plichtverzuim, maar de geheele bevolking is achterstallig ten gevolge van den algemeen slechten toestand, die de draagkracht der belastingplichtigen geleidelijk ondermijnd heeft.

Niet zonder leedwezen spreken wij deze bittere gevoelens uit, doch wij kunnen verantwoorden, dat wij onder geen enkel opzicht van de goedheid van het Bestuur misbruik willen maken.

Ware niet sedert een reeks van jaren deze malaise in de Aloëoogst is ingetreden, door de achtereenvolgende jaren van schralen oogst en lage prijzen van aloë, dan zou de terugbetaling dezer voorschotten niet zijn tegengehouden.

Verscheidene jaren reeds heeft men op ons eiland het Aloëbedrijf gaande gehouden zonder persoonlijk voordeel, doch enkel als werkverschaffing, om de velden in goeden staat te onderhouden en om de belasting te kunnen opbrengen.

Wij hebben ons ontberingen getroost, onze uitgaven beperkt om te kunnen bezuinigen om onze plicht als belastingbetalers te kunnen nakomen.

Onze andere bronnen van inkomsten zijn goeddeels uitgeput, het weinige dat wij van handel en scheepvaart trekken is voor een karig bestaan nauwelijks toereikend.

Hoe menigmaal hebben wij reeds de aandacht van het Bestuur op onzen ongunstigen toestand gevestigd en tot productieve uitgaven aangespoord, die verbetering in onzen toestand zouden kunnen brengen.

Eerlijk hebben wij onze invoer- en accijnsrechten en alle andere belastingen stipt en nauwkeurig betaald.

Heeft ons eiland vroeger in den bloeitijd der phosphaatontginningen niet jaarlijks duizenden guldens in de koloniale kas gestort?

Kunnen wij het nu helpen, dat thans de plaatselijke inkomsten niet meer de uitgaven dekken, terwijl wij de bevoegdheid missen om deze laatste zelf te bepalen?

Wij willen nog hopen, dat het Bestuur verstandig zal zijn en deze dwangmaatregelen zal intrekken, omdat zij met alle gestrengheid doorgevoerd zeker onberekenbaar slechte gevolgen zullen hebben, en zich inmiddels beter en degelijker van onzen werkelijken toestand op de hoogte zal stellen en zal in grooter consekwentie zal betrachten door betere tijden af te wachten of andere middelen tot uitkomst bestudeeren.

Op dezelfde gronden moeten wij opmerken, dat een belasting van 3 fl. per bunder van uitgeputte gronden, onder welke voorwaarden de huurcontracten vernieuwd worden, de draagkracht van het bedrijf te boven gaat.

Daarom geven wij aan het Bestuur in overweging bovengenoemde maatregelen op te schorten totdat gemeenschappelijk overleg over deze aangelegenheid met onzen Landvoogd heeft plaats gevonden.

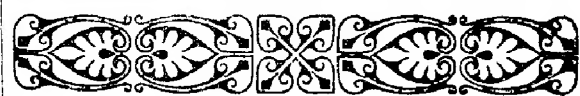
Dankend hoogachtend

Een opmerker van Aruba.

Noot van de Redaktie.

Dit stuk ontvingen wij eerst vorige week Zaterdag, toen ons vorig nummer reeds was afgedrukt.

Berichten uit de Kolonie.

Een gouden Jubilares.

Gisteren vierde de Eerw. Soeur MARIA BERTRANDA (in de wereld Mej. Maria Huberta Deckers) het gouden feest harer religieuze professie.

Geboren te Middelaar 25 Maart 1848, gesproten uit een echte onderwijzersfamilie, waartoe ook Dr. Deckers, lid der 2de Kamer behoort, kwam zij reeds drie maanden na haar relig. beloften op den 3 October 1873 naar Curacao, zoodat zij bijna al die 50 jaren hier bij het onderwijs is werkzaam geweest, achtereenvolgens in het St. Martinusgesticht, aan de Playa en St. Cruz van Aruba, San Willebrordo, Santa Rosa, Santa Maria, tot zij nu zoowel wegens hoogen leeftijd als om reden van haar rheumatisch lijden in het St. Martinus-gesticht een welverdiende rust geniet.

Als een bijzonderheid kunnen wij hier nog bijvoegen, dat ook ZExc. GOUVERNEUR BRANTJES, vergezeld van den militairen adjudant gistermorgen ten half 10 uur persoonlijk zijn gelukwenschen kwam aanbieden.

Tegelijk wilde Zijne Exc. aan de goede zuster een stoffelijk bewijs van waardeering van haar werk hier in de kolonie aanbieden en wel uit naam van H. M. de Koningin, aan Wie het behaagd had haar op dezen feestdag te benoemen tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau, en zoo in deze feestelijke tegelijk ook de verdienstelijke Congregatie, waartoe zij behoort, heeft willen eeren en huldigen voor hetgeen zij zooveel jaren gedaan heeft voor het Onderwijs in deze kolonie. Na voorlezing van het offciëele document hechtte de Gouverneur zelf de eenvoudige Zuster het eerekruis op de borst.

Een daverend handgeklap steeg op uit de zusterenschaar en de andere aanwezigen, waaronder wij ook den Heer MEERDINK, Inspecteur van het Onderwijs opmerkten.

Hierna werd door de Zusters een loflied gezongen op de gouden gerijderde Bruid.

Van harte wenschen wij de Eerw. Zuster geluk met haar gouden feest en de hooge onderscheiding, die haar ten deel viel.

Moge ook de Goddelijke Bruidegom na vele gelukkige jaren van welverdiende rust haar voor dien mooien staat van verdiensten in zijn Hemelwoning met een nog schitterender kroon beloonen.

Pellerin de Latouche.

Deze Fransche boot van de *Compagnie Générale Transatlantique*, die voor het eerst onze haven zou bezoeken, heeft Dinsdag zeer lang op zich laten wachten. In plaats van 's morgens vroeg, duurde het tot 's avonds half elf uur eer zij voor de haven kwam. En daarmede viel het geheele plan in duigen van de feestelijke ontvangst van autoriteiten en belangstellenden, dat de actieve agent dezer lijn, de Heer C. S. GORSIRA JPEzn, op touw had gezet.

Den volgenden morgen half 7 uur verliet deze prachtige boot weer onze haven om haar reis naar Europa voort te zetten.

Een oud bekende.

Een der toekomstige bisschoppen voor de nieuw opgerichte bisdommen in Venezuela. reeds in ons vorig nummer vermeld, is MGR. MIGUEL ANTONIO MEJÍA, thans pastoor van Valera, waar hij een bloeiend college voor jongens heeft opgericht en bestuurt. Vermelding verdient, dat deze nieuwe prelaat een oud leerling is van het vroegere Seminarie *Scherpenheuvel*, dat onder leiding stond der Paters Dominicanen, en waar de Seminaristen van het Diocees van Mérida hun opleiding ontvingen voor het priesterschap. Dit Seminarie moest wegens de ongunstigen politieken toestand van Venezuela in Augustus 1901 worden opgeheven. Mgr. M. A. MEJÍA maakte zijn studies te *Scherpenheuvel* van 1898 tot Aug. 1901.

Onze bijzondere gelukwenschen.

Hamburg-Amerika-Lijn.

Het is zeker een gunstig teeken, dat de booten van de Hapag(*Hamburg-Amerika-Packet-Actiën-Gesellschafft*) voortaan om de veertien dagen, in plaats van één per maand, zooals tot nu toe het geval was, onze haven zullen aandoen.

Aldus bericht het agentschap van die lijn alhier.

Met een gouden tand.

El Boletin Comercial berichtte deze week, dat er in Atlanta (dat natuurlijk in Amerika ligt) een kind Eva Catharine Lee, van 7 maanden oud, woont, dat een *gouden* tand in den mond heeft en geen kunsttand, maar een natuurlijke van zelf gegroeid. Haar moeder heeft ook twee gouden tanden.

Wij herinneren ons nog een veel sterker geval van een kind, dat met een houten kunstbeen *geboren* werd. De moeder van het kind droeg ook een houten kunstbeen.

Wij hebben zelfs het portret van het kind gezien..... op een reclameplaat van een fabrikant van kunstbeenen.

Curaçao - Sto Domingo.

Aan de ijverige bemoeiing van den Heer DON MANUEL PEREZ, Consul van Sto Domingo alhier is het te danken, dat de Duitsche boot *Karlbia*, varend tusschen hier en Sto Domingo, voortaan ook de brievenmails van daar zal meebrengen en eveneens daarheen meeneemt.

De Gemeenteraadsverkiezingen in Holland.

De uitslagen der Raadverkiezingen, in het laatst der vorige maand in Holland gehouden, geven het volgende beeld:

De katholieken handhaven over 't algemeen hun positie.

In de eene plaats winnen ze een of meer zetels, in de andere lijden zij eenig verlies,

De groote winst is ook nu weer voor de christelijk-historischen, terwijl de anti-revolutionnairen meer verliezen dan winnen.

Links zijn opnieuw de gevoeligste klappen neergekomen op den Vrijheidsbond en — meer nog — op de S. D. A. P.

De uitslag in de hoofdstad zal aan deze laatste partij eenigen troost geven; maar te Rotterdam, te Haarlem en in tal van andere plaatsen had zij achteruitgang te boeken.

In verschillende gemeenten, Amersfoort, Velzen enz. ging de Raad *„om"* naar Rechts en kunnen de daartoe behoorende partijen tevreden zijn.

Het had echter, over 't geheel genomen nog beter kunnen wezen.

Vrijheidsbond.

In plaats van de Heer DR. J. A. SCHAGEN VAN LEUWEN, die spoedig naar Holland vertrekt, is tot Voorzitter van den Vrijheidsbond alhier gekozen de Heer C. H. JONCKHEER WZN.

Sparta.

De V.B.C. Sparta, kampioen van de voetbalsport op Curaçao, uitgenoodigd om een match te spelen tegen *Atlético*, een voetbalclub van Caracas, op 5 Juli a. s. heeft daarvan uitstel gevraagd tot den 21 Juli a. s.

Een oud bekende.

Met het *SS. Nickerie* kwam gisteren in onze haven Dr. H. FERGUSON, die als scheepsdokter een zeereis maakt aan boord van deze stoomboot en tevens zijn familie en oude vrienden komt opzoeken. Onnoodig te zeggen dat de dokter ook een bezoek kwam brengen aan het St. Elisabeths Gasthuis, waar hij zooveel jaren zijn praktijk als oculist heeft waargenomen, en dat hij van oud geheel nieuw zag verbouwen en steeds in bloei toenemen en waar hij tot zijn groote vreugde nu weer een nieuwen vleugel in aanbouw kon zien. Wij heeten den hooggeachten vriend van harte welkom en wenschen hem een paar aangename dagen van verblijf op ons eiland.

Bovenwindsche Eilanden.

De eerste week van Juni 1923 hebben de Bovenwindsche Eilanden en kele flinke regenbuien gehad, vergezeld van ettelijke donderslagen, die de atmospheer wat hebben gezuiverd. God geve dat de regen aanhoudt; het was hard noodig. Op St. Martin waren reeds eenige koebeesten gestorven ten gevolge van de droogte.

— Einde Mei 1923 heeft Saba een bezoek gekregen van HIS GRACE EDWARD HUTSON, Anglikaansch Aartsbisschop van West-Indië, die een week gebleven is.

Officieele berichten.

Aan den districtmeester van het 2e en 3e district alhier C. P. de Haseth is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Sixto Fecundo is benoemd tot telegrambesteller bij den post voor D. T. alhier.

Aan den agent van politie A. B. Cratz is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Aan den Gezaghebber van Bonaire J. R. Beaujon is om gewichtige redenen een maand verlof naar Curaçao verleend.

De heer L. O. Lampe is benoemd tot praktizijn bij het Hof van Justitie in de kolonie Curaçao.

Aan den agent van politie 2e klasse op Saba E. Sloterdijk is difinitief in dien rang benoemd.

K. W. I. M.

De nieuwe overeenkomst tusschen den Staat der Nederlanden en de N. V. *K. W. I. M.* te Amsterdam in zake vervoer van de briefpost met hare stoomschepen is den 30n Mei door de Eerste Kamer zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

De West-Indische Gids.

Inhoud van afl. 2— Juni 1923, NILS OTTO TANK (1800-1864) door C. K. Kesler. — Verslag van een reis naar de Hendriktop (Boven Saramacca) II door J. W. Gonggrijp en Gerold Stahel. Suriname en de Fransche strafkolonies door Mr O. E. G. Graaf van Limburg Stirum.

Opbouw III door Tj. Pyttersen— 21e Jaarverslag van het van Eeden-Fonds (over 1922) — Bibliographie.

Bouwerij.

De bouw van de nieuwe kerk op *Janwé* vordert goed. Nu drie weken nadat de eerste steen is gelegd, is men reeds zóóver gevorderd, dat deze week de vensterkozijnen geplaatst werden.

Ook de bouw van den nieuwen vleugel aan de Westzijde van het St. Elisabeth's Gasthuis schiet al aardig op. Dezer dagen werd reeds de balklaag gelegd voor de tweede verdieping.

Avondschool v/d R. K. Volksbond.

Onlangs meldden wij de oprichting van deze avondschool voor volwassenen, die vroeger weinig of geen onderwijs genoten hadden.

Deze school schijnt een groot succes te worden. Geregeld bezoeken een 20 tal mannen deze school, die elken Maandag en Vrijdagavond in de oude pastorie van de St. Annakerk, gehouden wordt onder leiding van den Heer Emil Goilo. Wij twijfelen er niet aan of zoowel de leerlingen als de onderwijzer zullen tevreden zijn over de resultaten en de R. K. Volksbond voldaan over het initiatief in deze genomen.

M. E. Wolfschoon. ✠

Vorige week Vrijdag werd met militaire eer grafwaarts gedragen het stoffelijk overschot van den Heer M. EDUARDO WOLFSCHOON geboren te Curaçao den 4 Mei 1857, sedert 24 Juli 1901 als sergeantkleermaker in dienst van het Garnizoen.

R. I. P.

De Prohibitie wet.

De steeds stijgende in- en uitvoer van alcoholische dranken uit onze kolonie houdt natuurlijk sterk verband met de Prohibitiewet in Amerika, of liever met den clandestienen invoer door de *bootleggers* in Amerika, die hun voorraad in de naburige koloniën van West-Indië opdoen of wel op zee overladen.

Door den Gouverneur is Donderdag avond een besluit uitgevaardigd, dat nog denzelfden avond te middernacht in werking trad, waarbij, bepaald werd, dat geen uitvoer van alcohol *naar zee* meer is toegestaan, tenzij vooraf de volle accijns betaald wordt en dat bij uitklaring naar een opgegeven haven, binnen een vastgestelden termijn door een officieel document van den Hollandschen consul moet blijken dat de van hier uitgevoerde alcoholische dranken ook werkelijk dáár zijn aangekomen, zooniet dan vervalt de exporteur op zijn twee borgen in de betaling der volle accijnsrechten.

Vóór deze wet in werking trad gelukte het de Engelsche Goulet *Catherine Mary* met 3500 kisten whiskey en de *Estelle* met ongeveer 1500 kisten nog even vóór middernacht van Donderdag de haven te verlaten.

Uitvoer van Curaçao.

1ste kwartaal van 1823.

Aloë.

Aruba	141.392 KG.	fl.	37.774
Bonaire	14.347 „ „		3.730
	155.739 KG.	fl.	41.504

Dividivi.

Curaçao	53 ton	fl.	2.915
Aruba	81 „		4.455
Bonaire	212 „		11.660
	346 „	fl.	19.030

Geitevellen.

Curaçao	5.848 KG.	fl.	6.541
Aruba	1.239 „		1.211
Bonaire	1.099 „ „		1.211
St. Martin	145 „ „		138
St. Eust.	36 „ „		34
	8.367 KG.	fl.	9.135

Strooboeden.

Curaçao	25.738 dozijn	fl.	123.723
Aruba	8.507 „		17.471
Bonaire	2.924 „		11.017
	37.169 dozijn	fl.	152.211

Mest.

Bonaire	960 ton	fl.	8.771
St. Martin	25 „		200
	985 ton	fl.	8.971

Oranje Schillen.

Curaçao	4.246 KG.	fl.	4.246

Pinda's.

Aruba	87.063 KG.	fl.	8.983

Zout.

Curacao	2.215.000 KG.	fl.	19.938
Bonaire	1.698 577 „ „		10.484
St. Martin	2.062.525 „ „		11.211
	5.976.102 KG.	fl.	41.633

Steenkolen.

Curaçao	10.016 ton	fl.	267.928

De groote uitvoer van stookolie heeft nog geen merkbaren invloed op den verkoop van steenkolen geoefend, want in dit eerste kwartaal is er grootere hoeveelheid steenkolen verkocht dan het vorig jaar in hetzelfde kwartaal — 1ste kw. 1922: 8.989 ton fl 299.686.

Wel zijn de prijzen intusschen gedaald.

Phosphorzure Kalk.

Curaçao	15.066 ton	fl.	391.752

In hetzelfde kwartaal van 1922 bedroeg de uitvoer van phosphorzure kalk 5.894 ton tegen fl. 239.371.

Een zeer groote vooruitgang dus:

Curaçaosche Petrol. Mij.

Gasolie	47.000 KG.	1.886
Gasoline	2 245.950 Liter	576.250
Petroleum	1.164.150 „	159.625
Residu	53.472 ton	946.404
Ruw-olie	34.880 „	714.095
		fl. 2.398.260

In het vorige jaar van Januari tot April bedroeg de uitvoer van petroleumproducten van de C. P. M. fl. 2.308.361, dus ongeveer fl. 90.000 minder.

Totaal uitvoer van de *geheele* Kolonie van ALLE goederen te zamen in het *eerste* kwartaal van *dit* jaar: **fl. 3.371.494.**

Petroleum-Nieuws.

Het Hoofdcomité voor Concessies in Rusland heeft den 11 Mei het contract tusschen den *Koninklijken Shell*-groep en de Russische Sovjetregeering onderteekend en ter ratificatie aan den Raad van Volkscommissarissen voorgelegd.

Een gemengde Russisch-Engelsche maatschappij zal worden opgericht met een kapitaal van 1.250.000 dollar, waarin gelijkelijk zal worden geparticipeerd. De hoofdzetel van de maatschappij zal te Londen worden gevestigd.

Het doel van de Maatschappij zal zijn Russische petroleum en de bijproducten in het buitenland te verkoopen. De maatschappij heeft op zich genomen om het eerste jaar niet minder dan 100.000 ton petroleum te verkoopen op commissie-basis, terwijl deze de volgende jaren zullen worden opgevoerd. Het contract is aangegaan voor den tijd van tien jaar.

Volgens de Russische persorganen wordt het contract van groot belang voor beide partijen geacht, terwijl het tevens een eigenaardig licht werpt op huidige Engelsch-Russische relaties.

— Uit New-York wordt medegedeeld, dat de petroleumproductie in de Ver. Staten in de eerste drie maanden van 1923 op een basis van 624 millioen vaten per jaar was tegen 551 millioen in 1922; de vermeerdering wordt hoofdzakelijk toegeschreven aan de groote productie van Californië. Die staat bracht in het eerste kwartaal van dit jaar 80 pct. meer op dan in de overeenkomstige periode van 1922. De verschepingen van ruwe petroleum uit Californië namen van 795.000 vaten in December tot 3,334,000 vaten in Maart toe.

Californische olie kan, volgens een betrouwbare autoriteit, in Bayonne, New Jersey, afgeleverd worden voor c.a. $ 1.80 per vat vat, terwijl Mid-Continent ruwe olie van gemiddelde kwaliteit $ 2.75 afgeleverd Bayonne kost. Dit groote verschil in kosten verklaart de recente reductie in de Mid-Continent ruwe olieprijzen.

— De New-Yorksche correspondent van de *N. R. Ct.* wijdt een correspondentie aan een rapport van Senator Follette over de oorzaken van de „hooge prijzen van benzine en van andere petroleum-producten." Deze Senator Folette wordt allereerst gekenschetst als „onafhankelijk", op politiek, commercieel en op ieder ander gebied..... d. w. z. hij verklaart zich bijvoorbeeld niet tot voorstander van een hoog suikertarief om der wille van de belangen eener associatie van suikerfabrikanten, hij laat zich de politieke argumenten ten opzichte van een erkenning en, al of niet, van het nieuwe Mexico niet voorschrijven door de *Standard Oil.*

In dat rapport nu is neergelegd, wat velen reeds lang vermoedden.

„Hier zijn de feiten: de *Standard Oil* is nog immer een trust. Die trust maakt iedere concurrentie onmogelijk, die trust is meester van de prijzen. Een aandeelhouder vindt zijn oorspronkelijk aandeel van honderd dollars, na drie en twintig jaren gegroeid tot een waarde van 2520 dollars en zulk een aandeel brengt hem sedert de ontbinding der trust in 1912, dividenden van 8220 en 36.500 dollars. Het gaat den *Standard Oil* en zijn aandeelhouders goed, daar is niet aan te twijfelen en dat is ook in geen enkel opzicht iets nieuws, iets opmerkelijks, iets sensationeels... we wisten 't allemaal, hier in Amerika.

We weten ook, dat die welvaart niet behoeft te worden toegeschreven aan een bijzonder vlijtig of spaarzaam of geniaal beheer. Het rapport van La Follete veegt de mogelijkheid voor een dergelijke illusie uit. Aan alle kanten zuigen de parasieten met hun nuttelooze, doch vette baantjes aan het logge lichaam. De salarissen uitbetaald aan ambtenaren zijn zelfs voor een Amerikaansche beoordeeling extravagant.

Het rapport van La Follette toont aan, dat de uitsluitende oorzaak van de *Standard Oil* gelegen is in het door de maatschappij genoten en geëxploiteerde voorrecht de ruimte tusschen productie-prijs en verkoopsprijs naar eigen gerief te kunnen bepalen. Zij deelt dit voorrecht met de andere trustachtigen, met de vleesch-fabrieken te Chicago, met de staal-industrie, de anthraciet-mijnen, m.a.w. zij fungeert, zooals men zich kan voorstellen, dat een particulier monopoliehouder zal fungeeren. Zij kan den burger zooveel indirecte belasting laten betalen, als zij verkiest en waar benzine in Amerika geworden is tot een artikel van noodzakelijk levensonderhoud, is dat niet zoo maar iets accidenteels.

Zij steelt het voorrecht, dat in een wel-geordende samenleving van de „ouderwetsche soort" enkel is toegekend aan den Staat en zij geniet dat voorrecht met gesloten boeken, en draagt geenerlei persoonlijke verantwoordelijkheid.

Het rapport van La Follette dringt dan ook aan op publiciteit. Wanneer het publiek weet, wat er achter de gesloten deuren der directeurs-kantoren plaats grijpt, dan is er tenminste een zaak gewonnen, namelijk dat die directeuren ten opzichte van de publieke opinie eenige verantwoordelijkheid zullen gaan gevoelen. Indien het publiek twee cent per gallon benzine meer moet betalen op zekeren dag, een indirecte belastingverhooging van ongeveer acht of tien procent, dan wil het publiek toch ook wel weten, wat er nu met dit geld gebeurt, niet waar? Zullen de arbeidsloonen worden verhoogd? Worden nieuwe fabrieken gebouwd? Of is het verworven bedrag enkel bestemd, om den aandeelhouders een opgewekt Nieuwjaar te bezorgen? En het publiek ziet natuurlijk die rekening van inkomsten en uitgaven liefst zoo gespecificeerd mogelijk. Wanneer het tien millioen dollar moet opbrengen, opdat de loonen verhoogd kunnen worden met een millioen dollars, dan wil het toch weten, waarom er dan negen millioen boven dat wenschelijk laatste bedrag werden gevraagd."

Politieke film.

XXI.

Het kan zijn nuttige zijde hebben de geschiedenis van de schadevergoeding, door Duitschland aan de geallieërden te betalen, nog eens in zijn geheel, kort samengevat, te bezien. In het verdrag van Versailles zelf werd geen vast bedrag gesteld, doch daar ter plaatse bood de Duitsche gevolmachtigde, von Brockdorff-Rantzau in 1919 aan de som der schadevergoeding op een totaal van 200 miljard gouden marken te bepalen, hetgeen Duitschland dan zou betalen. De geallieërden namen met dit voorstel echter geen genoegen, daar hun wensch uitging naar een bedrag van 375 miljard. In Juni 1920 echter op de conferentie van Boulogne werd de som betaald op 269 miljard, waarbij dan de bezettingskosten niet waren inbegrepen. Na veel onderhandelen werd dit bedrag op de Parijsche conferentie in Januari 1921 terug gebracht tot 226 miljard, waarbij een zeker percentage van den Duitschen uitvoer zou worden gevoegd. Aan de Commissie van Herstel werd opgedragen deze voorstellen verder uit te werken. In April van datzelfde jaar kwam deze commissie tot het besluit de totaalsom aldus vast te leggen. Duitschland betaalt 132 miljard mark (buiten de bezettingskosten), verdeeld in drie series obligaties; voor rente en amortisatie dezer obligaties moest het 2 miljard goudmarken jaarlijks opbrengen met een bedrag van 26% van de waarde van zijn uitvoer, geschat op 6 miljard goudmarken jaarlijks. Deze laatste 26% kan iedere mogendheid afzonderlijk innen door een invoerbelasting op goederen uit Duitschland afkomstig; de Duitsche staat moest dan aan den leverancier het overbetaalde restitueeren.

Nauwelijks een maand later, in Mei 1921 maakte de Conferentie van Londen een nieuwen staat van betaling op. De Duitsche afgevaardigde Simmons, minister van buitenlandsche zaken, had een voorstel van 50 miljard goudmarken gedaan en als zijn vaste meening weergegeven, dat het Rijk niet méér zou kunnen betalen. De geallieërden echter legden bij ultimatum hetzelfde, reeds vastgestelde bedrag ad 132 g. m. op, alleen werden de jaarlijksche termijnen op 4 miljard teruggebracht. Van dezen dag af dateeren de bekende A, B en C-bons, [illegible] beide eersten een bedrag van 50 miljard vertegenwoordigen en het eerst voor betaling in aanmerking komen, terwijl de C-obligaties ad 82 miljard eerst op langen termijn opvorderbaar zouden zijn.

Langdurige onderhandelingen tusschen Rathenau en Loucheur hadden tot resultaat, dat te Wiesbaden een accoord werd gesloten tusschen Duitschland en Frankrijk, waarbij eerstgenoemde een zeker percentage der schadeloosstellingssom door leveringen in natura kon voldoen. Op de conferentie te Cannes, in Januari 1922 gehouden, zouden de proporties hiervan nader onder het oog worden gezien. Door het haastig vertrek van Briand naar Parijs werd deze conferentie ontijdig afgebroken en bleef het bij de voorloopige bepaling, dat Duitschland alle tien dagen 31 miljoen goudmarken zou betalen. De Commissie van Herstel, die de kwestie wederom ter hand nam, verminderde op 21 Maart 1922 de verplichtingen van Duitschland belangrijk. In plaats van de 2 miljard goudmarken in baar, die over 1922 moesten worden gestort, zou het 720 miljoen goudmarken in maandelijksche termijnen opbrengen met leveringen in natura voor een aequivalent van 1450 miljoen g. m. Deze maandelijksche termijnen werden tot 15 Juni d. v. voldaan, doch bij het vaststellen der verminderde eischen in Maart noteerde de dollar 60 papiermarken; op 7 Juli, onder de nawerking van den moord op Rathenau, was hij reeds tot 500 papiermark gestegen en sedert dien ging het steeds decrescendo.

Als gevolg daarvan vroeg het kabinet-Wirth op 12 Juli een moratorium aan voor de verplichtingen in geld tot het einde van 1924. De Commissie van Herstel antwoordde hierop, dat de termijn van 15 Juli, die op het vervallen stond, nog moest voldaan worden, maar dat zij vóór 15 Augustus op het verzoek zou antwoorden. Vóór een beslissing te nemen wilde de Commissie zich op de hoogte stellen van de onderzoekingen en besprekingen door de „garantie-commissie" te Berlijn ingesteld en gevoerd. De instelling en werking dezer commissie had Duitschland moeten aanvaarden als voorwaarde, waarop in Maart de verplichtingen belangrijk waren verminderd. Het rapport dezer commissie, die te Berlijn zetelde, zou dan de grondslag kunnen vormen van de besprekingen op de Londensche Conferentie, die in de eerste helft van Augustus was uitgeschreven. Deze conferentie, waarop het moratorium, aan Duitschland tot eind 1923 te verleenen, werd besproken, liep op een mislukking uit.

Poincaré was voornemens geweest met een uitgebreid plan ter conferentie te verschijnen om een oplossing van de kwestie der Duitsche herstelbetalingen voor te stellen in verband met een regeling van de intergeallieërde schulden. Met het doorhalen dezer schulden zou een vermindering van de Duitsche betalingen gepaard gaan n.l. het schrappen van de C-obligaties De overblijvende 50 miljard zouden dan bijna uitsluitend ten goede komen aan het herstel van Frankrijk, dat 89% dezer som ontving tegen België 10 en Italië 1%. De uitschrijving eener internationale leening zou Duitschland de contanten fourneeren.

Vóór Poincaré echter zijn plan ter tafel kon brengen, was de Balfour-nota verschenen (2 Aug.) Hierin werd een regeling in schrapping der intergeallieerde schulden en der Duitsche verplichtingen in het vooruitzicht gesteld, mits „zulk een politiek een deel uitmaakte van een genoegzame internationale regeling". — Duidelijke woorden, waardoor Engeland de kwijtschelding zijner vorderingen afhankelijk maakte van de „geste" van Amerika; daar echter Uncle Sam er niet aan dacht een streep te halen door zijn vorderingen op zijn Europeeschen neef, kwam er van het voorstel van Poincaré niets terecht en mislukte de conferentie.

Het verzoek van Duitschland om een moratorium werd toen wederom naar de Commissie van Herstel verwezen. Ofschoon deze de aanvraag formeel verwierp, keurde zij, dank het beleid van België, dat haast uitsluitend belang had bij de betalingen, door Duitschland over 1922 nog te voldoen, goed, dat onder zekere voorwaarden en waarborgen, waarover Duitschland en België het onderling eens moesten worden, een moratorium werd verleend tot 15 Januari 1923. Duitschland kon betalen in bons van zes maanden.

Doch in December verklaarde de Duitsche gezant in Londen, dat zijn land verder niets meer zou kunnen betalen, wanneer het geen leening kon sluiten en gedurende twee jaar van alle betalingen in geld en van de [illegible] steld." Rumor in casa, vooral op den Quai d'Orsay. Voorbereldende besprekingen te Londen in December brachten geen eenheid en men besloot op 2 Januari (1923) weer bijeen te komen. Op deze Parijsche conferentie bracht Bonar Law een voorstel ter tafel volgens hetwelke Duitschland in de eerste 4 jaar niets zou behoeven te betalen, indien het toestemde in zekere financieele hervormingen. Poincaré antwoordde hierop met de publicatie van zijn eigen voorstel, inhoudende een moratorium van twee jaar, dat echter niet toepasselijk zou zijn op de betaling der bezettingskosten en op de leveranties in natura en dat bovendien het nemen van een aantal onderpanden stipuleerde.

Hierbij ontstond wederom de haast stereotiep gewordene Fransch-Engelsche tegenstelling; de conferentie mislukte en toen de termijn van 15 Januari was verstreken, rukten de Fransche troepen het Roergebied binnen, aldus zelf de onderpanden bemachtigend en de gelden innend voor kosten der bezetting en levering in natura waarmede de Duitsche Regeering — begrijpelijkerwijze — had opgehouden.

* * *

Men kent het laatste Mei-voorstel van Cuno, aan de geallieërden gedaan. Als hoogst mogelijk bedrag werd aangegeven de som van 30 miljard goudmarken, waarvan 20 miljard onmiddelijk door een internationale leening moest worden opgebracht en de tien overblijvende door 2 later te sluiten leeningen, na 5 en na 10 jaar. Achtten de geallieërden de som onvoldoende, dan was Duitschland bereid zijn betaalkracht door een internationale financieele commissie te laten aanslaan. Bovendien moest het Roergebied worden ontruimd, opdat de Duitsche industrie, thans onder de bezetting verlamd, met volle intensiteit zou kunnen arbeiden.

Frankrijk en België waren onherroepelijk in hun verwerping der nota; Engeland, wiens spreekbuis de fijne diplomaat Lord Curzon was, nam er ook wel geen genoegen mede, doch spoorde in zijn wederantwoord Germanje aan het bedrag hooger op te voeren en meer duidelijk omschreven waarborgen voor de betaling aan te bieden.

Spoediger dan men had kunnen verwachten werd er in Duitschland aan een nieuwe nota gewerkt. Reeds den 25en Mei werd er uit Berlijn van ee[n] bevoegde zijde medegedeeld, dat minister Hermes een nieuw plan tot regeling van het herstelvraagstuk aan het kabinet in studie had gegeven. Hij gaat hierbij uit van een bedrag van 50 miljard goudmark, dat over een periode van 35 jaar moet worden betaald. Voor de eerste 5 jaar verlangt hij echter een moratorium, doch na afloop van dezen termijn zal Duitschland 5 miljard betalen en vervolgens ieder jaar een miljard plus uiterest. Na 10 jaren zullen de betalingen tot 1½ miljard jaarlijks worden opgevoerd, zoodat na afloop van 35 jaar Duitschland in totaal 50 miljard met inbegrip van de rente zal hebben afbetaald.

Ook in dit plan is er plaats voor een hoogeren aanslag van de betaalcapaciteit van Duitschland door een commissie van deskundigen; zelfs zou hiervoor de Commissie van Herstel niet een ongewild orgaan zijn, mits daarin ook Engelsche, Italiaansche, Japansche en Amerikaansche vertegenwoordigers zitting hebben. Hermes spreekt niet over een internationale leening; wel biedt hij waarborg aan in den vorm van een tabaks- en alcoholmonopolie.

* * *

Een bericht van nog wijdscher beteekenis kwam enkele dagen later de wereld verblijden. De Rijkskanselier had in verband met de nieuwe te verzenden nota besprekingen gehad met de vertegenwoordigers der Duitsche industrie. De centrale bond der industrie had aan de regeering een memorandum overgezonden waarin hij zijn meening aangaande de garantiekwestie uiteenzette.

Het rijk, aldus zijn idee, moet de primaire garantie op zich nemen door zijn bezit aan spoorwegen, bosschen, douane-rechten enz. Daarna wil de economie een bijkomende garantie aanvaarden. Wanneer het Rijk en de bondstaten in de eerste plaats als borgen optreden voor de herstelverplichtingen jegens de Entente, door het staatsbezit zoo productief mogelijk te maken, dat daaruit aanmerkelijke sommen voor de oplossing der schulden beschikbaar komen, garandeeren de particuliere nijverheid en handel als subsidiaire borg voor den duur van een menschenleeftijd.

Door deze belofte kon de Duitsche nota — die ons tot nog toe niet bekend werd — meer precieze voorstellen doen [illegible] het aanvaarden van garantie door de industrie wordt de waarde van het aanbod verhoogd.

* * *

Nadat langen tijd de berichten over het aftreden van Bonar Law, Engelands eersten minister, de ronde hadden gedaan, kwam den 20en Mei de difinitieve tijding van zijn heengaan. Op krachtig aandringen van zijn geneesheeren bood hij zijn ontslag aan. Had men in den begin aan een diplomatieke ziekte gedacht wegens de zware positie, door hem in het Entente-gebouw te vervullen, de attesten der doktoren verklaarden duidelijk dat binnen afzienbaren tijd in den toestand zijner keelziekte geen verbetering zou intreden.

Zijn opvolger is geworden Stanley Baldwin, die onder Bonar Law minister van de schatkist was. Hij vormde het nieuwe ministerie, waarin geen der conservatieve oud-ministers, die het vorig jaar bij den val der coalitie-regeering (het kabinet Lloyd George) hun functie nederlegden, is opgenomen. De portefeuille van financiën zal worden waargenomen door Mc. Kenna; grootzegelbewaarder is Lord Robert Cecil. Met eenige onbelangrijke veranderingen is overigens het kabinet-Bonar Law gehandhaafd.

De afgetreden minister president was een kalme figuur, een antipode van Lloyd George; ook in de politiek hield hij van rust, getuige zijn passiviteit bij de Roerbezetting door Frankrijk. In Engeland zelf werd hem meermalen verweten, dat hij tegenover Poincaré niet genoeg karaktervol optrad en zich door de Entente door Parijs op sleeptouw liet nemen. Zijn groote kracht lag bij den minister van buitenl. zaken Curzon. Baldwin wordt geteekend als een meer sterke, onafhankelijke figuur, een commercieel, die ook in de politiek deze eigenschap zal tot uiting doen komen.

Bekendmaking.

De verkoop van Juweelen en van Gouden en Zilveren voorwerpen, ter Spaar- en Beleenbank van Curaçao beleend van den 1sten Juli 1921 af tot en met 31 December 1921, onder **No. 9328 B** tot en met **No. 7914 C**, zal plaats hebben op Donderdag den 4 Juli a. s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 30e Juni 1923.

De Voorzitter

H. J. Cohen Henriquez.

8

Bekendmaking.

De Procureur-generaal in de kolonie Curaçao vestigt, nu de Rifweg voor het publiek is opengesteld, nog eens dringend de aandacht op art: 7 van de Algemeene Politiekeur 1917 luidende:

„Het is verboden, zoodra op of bij den waarnemingspost bij de schietbaan op het Rif een roode vlag geheschen is, zich, zonder vergunning van den persoon, die bij de schietoefeningen aldaar het comando heeft, te bevinden op de gronden tusschen het strand en het Rifwater aan weerszijden van bedoelde baan en tot op 600 Meter bewesten den kogelvanger gelegen."

W[illegible] worden gehouden, zal er een roode vlag waaien bij de van Eijk van Voorthuijsen-brug bij Mundo Nobo.

Curaçao den 18n Juni 1923

De Pracureur-generaal voornoemd.

J. B. GORSIRA.

2—3